

Työ- ja elinkeinoministeriö
Energiaosasto
Asko Sinervo
Erityisasiantuntija

Muistio
8.5.2026

VN/9107/2026

1/4

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI ENERGIAKATSELMUKSISTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMISESTA

Pääasiallinen sisältö

Energiatehokkuuslain nojalla on säädetty valtioneuvoston asetus 20/2015 energiakatselmuksista. Energiatehokkuuslakia on muutettu ja muutokset astuivat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2026. Energiatehokkuuslain uudistamisesta seuraa tarve tehdä eräitä korjauksia myös energiakatselmuksista annettuun valtioneuvoston asetukseen. Kyseiseen asetukseen ehdotettavat muutokset koskevat sen soveltamisalaa sekä uusiutuvan energian käytön ja tuotannon potentiaalin lisäämistä. Lisäksi ehdotetaan tiettyjä teknisluonteisia sanamuutoksia.

1 Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2023/1791 energiaterhokkuudesta ja asetuksen (EU) 2023/955 muuttamisesta, jäljempänä *energiaterhokkuusdirektiivi* tuli voimaan 10.10.2023 ja se oli pantava täytäntöön 15.10.2025 mennessä. Hallituksen esityksellä (HE 85/2025 vp) eduskunnalle energiaterhokkuuslain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta annettiin kansalliset lakiehdotukset, joilla energiaterhokkuusdirektiivi pantiin täytäntöön. Laki energiaterhokkuuslain muuttamisesta (1382/2025) tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 2026.

Energiaterhokkuuslain 8 §:ssä säädetään yrityksen energiaterhokkuuden vähimmäisvaatimuksista. Energiaterhokkuuslain 8 §:n 6 momentissa on asetuksen antovaltuus. Sen mukaan tarkempia säännöksiä yrityksen energiaterhokkuuden vähimmäisvaatimuksista ja kohdekatselemusten määrästä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Energiaterhokkuuslain 8 §:n 6 momentin nojalla on annettu valtioneuvoston asetus energiaterhokkuuksista (jäljempänä myös 'asetus') ja se tuli voimaan 19 päivänä tammikuuta 2015. Energiaterhokkuuksista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n mukaan asetuksessa säädetään energiaterhokkuuslaissa tarkoitettuihin suurten yritysten pakollisiin energiaterhokkuuksiin sisällytettävistä kohdekatselemuksista sekä yrityksen energiaterhokkuuden vastuushenkilön pätevyysvaatimuksista ja koulutuksesta.

Energiaterhokkuuslakiin tehdyllä lakimuutoksella 1382/2025 ei kajottu energiaterhokkuuslain 8 §:n 6 momentin asetuksenantovaltuuteen. Energiaterhokkuuksista annettuun valtioneuvoston asetukseen on tehtävä tar-

peelliset muutokset, jotka johtuvat energiatehokkuusdirektiivistä kumpuavista energiatehokkuuslakiin tehdyistä muutoksista. Ehdotettavat muutokset ovat teknisiä ja ne johtuvat energiatehokkuuslain muuttamisesta annetusta laista 1382/2025.

2 Nykytila ja keskeiset ehdotukset

Energiakatselmuksista annettuun valtioneuvoston asetukseen 20/2015 ehdotetaan muutoksia seuraavasti:

1 § *Soveltamisala.* 1 §:n soveltamisalasta ehdotetaan muutettavaksi viittaus energiatehokkuuslaissa tarkoitettuihin suuriin yrityksiin. Lakimuutoksella 1382/2025 energiatehokkuuslain 2 §:stä poistettiin viittaus suuriin yrityksiin. Energiatehokkuuslakiin tehdyt muutokset liittyvät energiatehokkuusdirektiivin soveltamisalan muutoksiin.

Energiatehokkuuslain 2 §:n 1—8 kohtien mukaan energiatehokkuuslakia sovelletaan 1) yrityksiin, jotka myyvät tai jakelevat sähköä, lämpöä, jäähdytystä tai polttoainetta; 2) yrityksiin, jotka ottavat käyttöön sertifioidun energianhallintajärjestelmän tai tekevät yrityksen energiakatselmuksen sekä yrityksen energiakatselmuksen vastuuhenkilöihin; 3) kaukolämpö- ja kaukojäähdytysverkkoihin, sähkön lauhtetuotantolaitoksiin ja sellaisiin teollisuuslaitoksiin, joissa voi syntyä käyttökelpoista ylijäämlämpöä; 4) lämmön ja jäähdytyksen vähittäismyyntiin ja siitä tehtäviin sopimuksiin; 5) lämmön ja jäähdytyksen loppuasiakkaisiin ja loppukäyttäjiin; 6) hankintayksiköihin; 7) datakeskuksiin; 8) julkisiin elimiin.

Energiatehokkuuslain 6 §:ssä puolestaan säädetään pakollisista yrityksen energiakatselmuksista. Energiatehokkuuslain 6 §:n 1 momentin mukaan, jos yrityksen keskimääräinen vuotuinen energian loppukulutus on yli 2 700 megawattituntia kolmen edellisen kalenterivuoden aikana, eikä yrityksellä ole käytössä 3 §:n mukaista energianhallintajärjestelmää, sen on tehtävä yrityksen energiakatselmuksen. Energiatehokkuuslakia koskevan hallituksen esityksen (HE 85/2025 vp, s. 77) mukaan energiatehokkuuslain 6 §:ssä pannaan täytäntöön energiatehokkuusdirektiivin 11 artiklan 1 kohta ja osittain 11 artiklan 3 kohta. Esitöissä todetaan, että katselmukselle soveltamisala muuttui nykyisin voimassa olevan energiatehokkuuslain myötä. Aikaisemman lain mukaan katselmukselle on koskenut suuria yrityksiä, jotka määrittävät henkilöstömäärän, taseen ja liikevaihdon koon perusteella. Nykyisen energiatehokkuuslain 6 §:n nojalla velvoitteet määräytyvät yrityksen energiankulutuksen eikä yrityksen koon perusteella.

2 § *Kohdekatselmusten vähimmäisvaatimukset.* Energiakatselmuksista annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §:n 2 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi niin, että siihen lisätään maininta uusiutuvan energian käytön ja tuotannon potentiaalin edistämisestä.

Energiatehokkuuslain 8 §:ssä säädetään yrityksen energiakatselmuksen vähimmäisvaatimuksista. Energiatehokkuuslain 8 §:n 2 momentin mukaan yrityksen energiakatselmukseen on sisällytettävä sellainen otos kohdekatselmuksia, että voidaan muodostaa luotettava kokonaiskuva yrityksen kokonaisenergiatehokkuudesta ja todeta luotettavalla tavalla merkittävimmät energiatehokkuuden parantamismahdollisuudet, energiankulutuksen vähentämismahdollisuudet sekä uusiutuvan energian käytön tai tuotannon potentiaali.

Esitöiden (HE 85/2025 vp, s. 78) mukaan energiankulutuksen vähentämismahdollisuuksien ja uusiutuvan energian käytön ja tuotannon potentiaalin toteaminen ovat uusia kohdekatselmuksiin liittyviä tavoitteita. Muutos liittyy energiatehokkuusdirektiivin 11 artiklan 9 kohdan a alakohtaan, jonka mukaan energiakatselmusten katsotaan täyttävän artiklan 2 kohdan vaatimukset, kun ne toteutetaan riippumattomalla tavalla direktiivin liitteessä VI esitettyjen vähimmäisvaatimusten perusteella. Muutokset vastaavat direktiivin liitteen VI kohtien c) ja d) sisältöä.

3 § Kohdekatselmusten määrä. 3 §:n 3 momentin 1—4 kohtiin ehdotetaan kohdekatselmusten määrän laskemiseen vaikuttavia pieniä, teknisiä muutoksia. Asetuksen 3 §:n 3 momentin kohdissa 1—4 sana ja ehdotetaan korvattavaksi sanalla tai. Lisäksi asetuksen 3 §:n 3 momentin 5 kohdan euromääräistä rajaa ehdotetaan korotettavaksi 15 000 eurosta 20 000 euroon.

Nykyisen energiakatselmuksista annetun valtioneuvoston asetuksen 3 §:n 3 momentin mukaan jos energiankäyttökohteet ovat rakennuksia tai toimipaikkoja, voidaan kohdekatselmusten määrä laskea vaihtoehtoisesti seuraavasti: 1) jos yrityksen tai konsernin rakennuksien ja toimipaikkojen lukumäärä on enintään 15, on yrityksen tai konsernin energiakatselmuksen sisällytettävä vähintään yksi kohdekatselmuksia; 2) jos rakennuksen ja toimipaikkojen lukumäärä on 16—100, on kohdekatselmuksia tehtävä vähintään 10 prosenttiin tästä lukumäärästä; 3) jos rakennuksien ja toimipaikkojen lukumäärä on 101—400, on kohdekatselmuksia tehtävä vähintään määrä, joka on yhtä suuri kuin energiankäyttökohteiden lukumäärän neliöjuuri; 4) jos rakennuksien ja toimipaikkojen lukumäärä on vähintään 401, on kohdekatselmuksia tehtävä vähintään 5 prosenttiin tästä lukumäärästä; 5) jos rakennuksen tai toimipaikan omaan käyttöön hankitun energian kustannukset ovat alle 15 000 euroa vuodessa tai pinta-ala on alle 500 m², sitä ei tarvitse ottaa huomioon kohdekatselmusten määrää laskettaessa.

Ehdotettu muutos ja sanan korvaamisesta tai sanalla perustuu siihen, että on loogista laskea joko rakennuksia tai toimipaikkoja, mutta ei molempia yhteen. Tämä johtuu siitä, että toimipaikka voi sisältää useita rakennuksia.

Energiakustannusten rajan nostaminen 15 000 eurosta 20 000 euroon on perusteltu uudesta energiatehokkuuslaista saatuun palautteeseen nähden, sillä se poistaa pienimmät kiinteistöt kohdekatselmusten piiristä. Vertailuvuotena voidaan pitää energiakatselmuksista annetun valtioneuvoston asetuksen voimaantulovuotta 2015. Energian hintojen nousu vertailuvuodesta on ollut merkittävä, selvästi kuluttajahintaindeksiäkin korkeampi. Vertailuvuodesta 2015 vuoteen 2025 elinkustannusindeksi on muuttunut +22,75 % ja keskimääräinen vuotuinen inflaatio ollut kyseisellä aikavälillä 2,07 %.

3 Pääasialliset vaikutukset

Vaikutuksia on arvioitu kattavasti hallituksen esityksessä eduskunnalle laeiksi energiatehokkuuslain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta. Koska asetukseen tehtävät muutokset johtuvat energiatehokkuuslakiin tehdyistä muutoksista ja ne ovat selventäviä ja teknisiä, ei energiakatselmuksista annettuun valtioneuvoston asetukseen 20/2015 nyt ehdotettavilla muutoksilla katsota olevan merkittäviä vaikutuksia toimijoiden tai viranomaisen toiminnan kannalta.

4 Asian valmistelu ja lausuntopalaute

Asetusluonnos on valmisteltu virkatyönä työ- ja elinkeinoministeriön energiaosastolla.

Asetusehdotus lähetettiin lausunnonle Lausuntopalvelu.fi -palvelun kautta . . . Lausuntoaika oli 8.5.2026—18.6.2026.

Lausuntoja pyydettiin . . . Lausuntoja saapui . . .

Lausuntojen sisältö . . .

5 Voimaantulo

Asetus tulee voimaan 1.10.2026.

6 Esitys

Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen energiakatselmuksista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta.

Sari Multala
Ympäristö- ja ilmastoministeri

Asko Sinervo
Erityisasiantuntija